

Aalisarneq pillugu Inatsisartut Inatsisaat allanngorteqqullugu imaalillugu Kalaallit Nunaata kitaani raajanut TAC-ip agguanneqarnerani sinerissap qanittuani aalisartunut avataasiortunullu assigiimmik 50/50-ngortillugu suliareqqullugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. (Inatsisartunut ilaasortaq Nikolaj Jeremiassen, Siumut)

Akissuteqaat

(Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerneqarnera

Inatsisartunut ilaasortap hr. Nikolaj Jeremiassenip, Siumut taamatut siunnersuuteqarsimaneranik qujaffigaara.

Pinngortitaleriffik ilisimatitsivoq raajaqassuseq eqqarsaatigalugu aalisariutit immikkoortuisa sorliit pisassiissutinik atuinerat annerusumik pingaaruteqanngitsoq. Raajaqassutsimik naliliinermi sumi aalisartoqarnerunera pingaaruteqarpoq. Pinngortitaleriffiup ilimagaa, sinerissap qanittuani avataasiornermilu aalisariutit agguarnerat 50/50-imut allanngortinneqarpat Qeqertarsuup Tunuani aalisarneq annertusissasoq. Pinngortitaleriffiullu tassunga peqatigitillugu ilisimatitsissutigaa Qeqertarsuup Tunuani pisaasinnaasunik atuneq procentinngorlugu 30 %-it ataakkaat.

Uppernarsarsinnaavara avataasiorluni aalisarnermi pisassiissutit ilaat aalisariutit immikkoortuanni tassani aalisariutaatileqatigiiffiit tamakkerlugit pisarinikuunngikkaat. Avataasiorluni aalisarnermi aalisariutaatileqatigiiffiit tassunga taarsiullugu aalisarneq pillugu inatsimmi § 19, imm. 7 naapertorlugu avataasiorluni aalisartunut pisassiissutit ilaat sinerissap qanittuanut nuunneqarnissaannik qinnuteqaateqartarnikuupput.

Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Nakkutilliivimmit paasissutissani takuneqarsinnaavoq pisassiissutissanik avataasiorluni aalisarnermit sinerissap qanittuanut nuussisinnaanermut periarfissaq, ukiakkut 2008-mi nuussisoqarsinnaalernerata kingorna, avataasiorluni aalisarnermi aalisariutaatileqatigiiffinit atorneqarnikuusoq. Piffissami 2008-miit 2015-imut ukiumut agguaqatigiissillugu 7.321 tonsit nuunneqartarnikuupput. Nuunneqartut annertussusiannik procentillugu naatsorsuinermi takuneqarsinnaavoq piffissami 2008-mit 2015-imut raajarniarnermi agguarneqarneqavinnerat tasaanikuusoq avataasiorluni aalisariutinut 49,57 %-it sinerissallu qanittuani aalisariutinut 50,43 %-it.

Aalisariutaatileqatigiiffiit tunisassiorfinnik kiisalu sinerissap qanittuani aalisariutinik pigisaqartut nuussisarput, taamaalilluni raajanik pisassiissutit avataasiorluni raajarniarnermi namminneq aalisariutiminniit sinerissap qanittuani raajarniarnermi namminneq aalisariutiminnut nuussillutik. Naliliinermi tamassumunnga pissutaasorineqarpoq raajat nunami tunisassiorfinnut tunisat akitsuuteqannginnerat, tassungalu peqatigitillugu raajat uutat qalipaajakkat akiisa maannakkut qaffasinnerat. Taamaammat avataasiortunik sinerissallu qanittuani aalisariutaateqarnissaq kiisalu imminnut tulaassinnaasaminnut tunisassiorfeqarnissaq taakkununnga imminut akilersinnaasimasoq naatsorsuutigineqarpoq, taamaalillutillu akitsuutit sipaarutigisinnaallugit kiisalu kilisaatini avataasiortuni akissat qaffasissusiat appartissinnaallugu.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip taamatut isikkoqartillugu Naalackersuisut isumaqataallutik inassuteqaateqarsinnaannginnerat pillugu pissutsit marluk Naalackersuisut oqaatigissavaat:

Siullermik, 2016-imi pisassiissutit avataasiorlutik aalisartunut 57 %-imik sinerissallu qanittuani aalisartunut 43 %-imik agguanneqarnissaat naatsorsuutigigaanni aalisariutillu tunisassiorsinnaanermut akuersissutitik atorlugit imminnut pisassiissutigineqartut tunisassiarippatigit nunamilu tunisassiorfinnut tulaanneqartussaataasut tulaanneqarpata, taava 50/50-imik agguaassinerup allangortinneqarnera inuiaqatigiinnut tamakkiisumik sunniutai imaassasut naatsorsuutigineqassaaq:

Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup naatsorsuinaera malillugu avammut tunisinermi isertitat 32 mio. kr.-nik apparnissaat naatsorsuutigineqarpoq, kommuninut aamma Nunap Karsianut akileraarutit A-t 5,5 mio. kr.-nik apparnissaat naatsorsuutigineqarpoq, raajanut akitsuutit 15 mio. kr.-nik apparnissaat naatsorsuutigineqarpoq kiisalu ukioq naallugu suliffiusut sisamat annaassagaat naatsorsuutigineqarluni.

Erseqqissaatigineqassaaq qulaani taaneqartutut tamanna nuussisarneq ullumikkut pisareermat.

Aappaa Naalackersuisut oqaatigerusutaat tassaavoq, allannguutit taamatut isikkoqartillugit atuutilersinneqassappata avataasiorluni aalisarnermi aalisariutaatileqatigiiffiit Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussivimmut tunniussisinnaanerat piviusumik pisinnaavoq. Tassani pisassiissutinit pigisanut pisinnaatitaaffiusut tunngavigineqarput. Eqqartuussivimmi suliaq taamaattoq qanoq inerneqassanersoq Namminersorlutillu Oqartussanut aningaasatigut qanoq kinguneqassanersoq siumut oqaatigiuminaappoq. Eqqartuussivimmi suliaq ajorsassutigineqassappat Aningaasanut inatsimmi malunnaateqartunik kinguneqarsinnaavoq.

Taamaammat annertunerusunik nalilersuisoqarsimatinnagu kingunerisassanillu naatsorsuisoqartinnagu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat eqqarsaatigalugu agguaassisarnermi tunngaviusup allangortinneqarnissaa inassuteqaatigineqarsinnaanngilaq.

Taamaammat aalajangiiffigisassatut siunnersuutip akuerineqarnissaa Naalackersuisut inassuteqaatigisinnaanngilaat, Naalackersuisulli aalajangiiffigisassatut siunnersuut aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 18, 31. oktober 1996-imeersumi § 14-ip atorneqarsinnaaneranik – taassumalu atorneqarnerani aningaasatigut kingunissaanik – maannakkut misissuinermit ilanngutissavaat.

Naggasiullugu oqaatigineqassaaq ullumikkut avitsisarneq aalisarnermi kattuffiit isumaqatigiissuteqarsimaneranit tunngaveqarmat. Siunnersuut una pillugu tusarniaanermi erserpoq kattuffiup aappaata taanna isumaqatigiissut ullumikkut isumaqataaffigiunnaarsimagaa.

Taamatut oqaaseqarlunga alajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartunut oqaluuserisassanngortippara.